

Технічні рішення, такі як управління вразливостями та конфігурацією, також є важливими компонентами ефективної стратегії публічного управління кібербезпекою. Регулярна оцінка вразливостей, своєчасне внесення виправлень у системи та підтримка безпечних конфігурацій допомагають зменшити рівень атаки та пом'якшити наслідки відомих вразливостей. Впроваджуючи комплексний набір стратегій і технічних рішень, органи державної влади можуть ефективно управляти ризиками кібербезпеки, захищати свої критичні активи та зберігати довіру зацікавлених сторін.

Список використаних джерел

1. Круглов В. В. Державно-приватне партнерство у сфері кібербезпеки. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського*. Серія: «Державне управління». 2018. № 3. Т. 29(68). С. 57-61.
2. Кібербезпека в інформаційному суспільстві: Інформаційно-аналітичний дайджест / відп. ред. О. Довгань; Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». К., 2023. №9. 351 с.
3. Гнатюк С., Бердибаєв Р., Сидоренко В., Жигаревич О., Смірнова Т. Система корелювання подій та управління інцидентами кібербезпеки на об'єктах критичної інфраструктури. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2023. № 3(19). С. 176–196.

Краснобай О. С.,

здобувач другого рівня вищої освіти,
під науковим керівництвом д-рки держ. упр., професорки Терещенко Д. А.,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

**АКТУАЛЬНІ СКЛАДОВІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

**CURRENT ELEMENTS OF NATIONAL PATRIOTIC EDUCATION OF
UKRAINIAN YOUTH IN MODERN CONDITIONS**

У контексті російської збройної агресії, питання актуалізації національно-патріотичного виховання вимагає системного підходу до його впровадження, а також розробки нових, актуальних методів роботи з молоддю.

Традиційно патріотичне виховання відбувалося через вплив родинного оточення, національної культури, традицій, звичаїв, а також через різноманітні соціальні інститути та законодавчі норми. Родинне виховання відіграло особливу роль у формуванні патріотичних почуттів у дітей, передаючи їм цінності, пов'язані з національною самосвідомістю та любов'ю до Батьківщини. Крім того, соціальні інститути, такі як школа, церква також впливали на формування патріотичних уявлень та почуттів серед громадян.

Актуальність дослідження проблематики національно-патріотичного виховання є важливим в умовах повномасштабного вторгнення російських військ на територію України. Серед актуальних наукових досягнень у цьому напрямку варто зазначити праці І. Устименка, Н. Безлюдної, Н. Бондаренка, С. Сьоміна. Виховання людини-громадянина та патріота було пріоритетною темою та ідеєю для відомого українського вченого-педагога Миколи Пирогова, який підкреслював, що справжній громадянин є носієм загальнолюдських цінностей та високої моральності.

Основною метою національно-патріотичного виховання в широкому значенні є формування особистості патріота. Патріот – це людина, яка володіє високими моральними, громадянськими та родинними цінностями, має належний рівень національної свідомості та стійку громадську позицію, що виявляється у її активних діях. Патріотизм є складною та багатогранною характеристикою, яка відображає різні аспекти розвитку суспільства та індивідуальних ідентичностей. У визначенні патріотизму зазвичай враховують його зв'язок з рівнем розвитку нації, процесами державотворення, а також етнічною приналежністю та прив'язаністю індивіда до його рідної домівки та землі.

Відповідно до стратегії національно-патріотичного виховання, визначеної Законом України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження

української національної та громадянської ідентичності» від 2022 року, цей вид виховання є важливим інструментом громадянської освіти. Він передбачає поширення поваги до державної мови та піднесення її престижу серед громадян, що є важливим аспектом формування та розвитку особистості, а також базою національно-патріотичного виховання. Зазначений закон встановлює поняття національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання як складників державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. Крім того, він вперше надає інструментарій для розвитку цих сфер, які раніше в Україні не були систематично вивчені. Також у Стратегії визначено основні складові патріотичного виховання, серед яких варто виділити громадсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання.

Громадсько-патріотичне виховання передбачає формування у людини ціннісного ставлення до держави, національних символів та праці. Воно спрямоване на розвиток таких соціальних якостей людини, як громадська позиція, соціальна активність та відповідальність [3].

Військово-патріотичне виховання є цілеспрямованим і організованим процесом формування готовності юнаків старшого шкільного віку до виконання строкової військової служби у Збройних Силах України. Ця готовність може виявлятися як фізично (через заняття з фізичної культури, загартування організму, навчання бойовій майстерності, службу в Збройних силах України та інше), так і психологічно (через усвідомлення необхідності захищати незалежність країни, розвиток стійкості духу та характеру, емоційну витривалість тощо). Дана складова патріотичного виховання стає особливо актуальною в сучасний період, коли існує загроза територіальній цілісності нашої держави.

Духовно-моральне виховання виявляється у відповідальності та толерантності, родині, релігії, старших поколінь та в формуванні мовної культури. Воно орієнтоване на національні інтереси та передбачає залучення до культурних цінностей та надбань, сприяючи вихованню національної

самобутності, в почутті любові та поваги до своєї Батьківщини. Тому патріотичне виховання молодів в подальшому має набувати нових сенсів та актуальних підходів.

Визначено, що найбільш ефективними методами патріотичного виховання виступають: дискусії, вікторини, тематичні вечори, екскурсії до музеїв чи пам'яток культури, національні свята, ігри, гуртки, творчі завдання, зустрічі з відомими діячами (спортсмени, митці, військові, актори та інші), конкурси, різноманітні благодійні акції, залучення до волонтерства за участю відомих блогерів та інфлюєнсерів, організація навчання з тактичної медицини, тощо.

Однією з нових форм національно-патріотичного виховання в умовах війни є введення загальнонаціональної щоденної хвилини мовчання за загиблими захисниками та захисницями державного суверенітету, започатковане Указом Президента України у березні 2022 року. Для прикладу, у закладах освіти вшанування пам'яті загиблих у війні з російським агресором стає невід'ємною складовою сучасного виховного процесу. Із нововведень можемо навести, як приклад, обговорення правил поведінки під час повітряних тривог і правил безпеки в умовах воєнного стану, що також стає обов'язковим елементом патріотичного виховання [Безлюдна Н., 2022: с.79-82].

Проаналізувавши цю тему, встановлено, що основними складовими патріотичного виховання є громадсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання. Національно-патріотичне виховання молоді є комплексною, системною та цілеспрямованою діяльністю різних інститутів, таких як органи державної влади, заклади освіти, сім'я, громадські об'єднання, благодійні організації, релігійні організації та інші. Саме сьогодні виховання громадянина-патріота-захисника України є пріоритетним завданням на всіх рівнях, оскільки від нього залежить національна безпека та майбутній розвиток вільної, згуртованої та незалежної української нації.

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити висновок, що патріотичне виховання є ключовим напрямом виховного процесу особистості в цілому,

особливо в умовах російської збройної агресії, що актуалізує необхідність сталих підходів держави до національно-патріотичного виховання молодого покоління українців.

Список використаних джерел

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 №527. URL: <https://bit.ly/3UsbtJG> (дата звернення 06.03.2024).

2. Палагнюк Ю. В., Файчук О. Л., Костева Т. Б. Особливості соціальної активності молоді України в умовах євроінтеграції. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування: електр. наук. фах. вид. Херсонського національного технічного університету*. 2019. № 2. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2019_2/20.pdf.

3. Патріотичне виховання молоді, як невід’ємна складова системи забезпечення національної безпеки України. URL: <http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/patriotuzm-d0e63.pdf>.

4. Стратегія національно-патріотичного виховання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>

5. Бондаренко Н., Косянчук С. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації [для вчителів, методистів, авторів програм і підручників, науковців, викладачів, студентів закладів професійної й вищої освіти, управлінців, політиків]. Київ. 2020.